

Ne každá cesta je správná

Majitel musí porozumět projevům citů a reakcím svého psa

Výchova psů

Nikdy jsme toho o psech nevěděli více než dnes. Pes byl zkoumán a popsán ze všech stran: po stránce anatomické i fyziologické, fyzické i psychické, vědci se pustili do manipulací se psími geny, etologové prozkoumali chování psa, objevili význam klíčových podnětů a mnoha dalších věcí – to všechno s cílem lépe porozumět našemu nejvěrnějšímu příteli.

Opovaze psa byla také napsána spousta knih. To všechno ovšem nic nemění na tom, že pro mnohé lidi se pes stává jen prostředkem k cíli, jímž je uspokojení vlastního sociálního deficitu. Vlastní zájmy člověka pak určují životní kvalitu psího života. Pes se stává záchrannou kotvou, jíž se lidé chytají, aby jim pomohla zvládnout jejich vlastní problémy. Je rozmazlován, milován, zneužíván nebo bit. Ocítá se ve hře citů a vášní, a když se začne nevhodnému a nepřiměřenému zacházení bránit, z původně milého zvířete se může rychle stát „bes-

tie“. Utrpení mnoha současných psů se téměř nevěnuje pozornost, protože není patrné na první pohled. Ne nadarmo psí útulky praskají ve švech. Ačkoliv o výchově psů a zacházení s nimi existují tisíce knih, problémy s nimi spojené ani při veškeré naší „civilizaci“ nemizí.

Mnoho psů zajícova smrt

Příliš mnoho nejrůznějších výchovných přístupů a metod v oblasti vztahů mezi člověkem a psem a ve výchově psa mohou mít za následek absolutní znejištění majitelů psů. Jen velmi zřídka se se-

tkáme se skutečně věcně fundovanou argumentací, mnohem častěji zato s emocionálně podbarvenými radami, které by údajně měly přispět k výchově psa. Na trhu se objevují nové a nové výchovné pomůcky, na lukrativní trh se snaží prosadit stále více různých výchovných poradců, zvířecích psychologů a podobně. Už se objevily dámy, které prý dokážou mluvit se psy a jež jsou pak ochotné (přirozeně nikoliv zadarmo) majiteli sdělit, jaké myšlenky a přání jeho pes má. Lze důvodně pochybovat o tom, zda skutečně všechno funguje tak, jak je to prezentováno.

Ačkoliv existuje mnoho opravdu dobrých odborných knih zabývajících se držením psů a jejich výchovou, pro majitele bývá přesto mnohdy velmi těžké svého psa správně vychovat. Výchova psa se řídí typem psa a žádná kniha nemůže být přesně střížena na míru dané individualitě. Bohužel v dnešním světě pes může jen v omezené míře uplatnit své přirozené sklony a vlohy, už je nepotřebuje k tomu, aby přežil. Také z toho důvodu pokládám za tak důležitou dobrou výchovu psa, protože jen s její pomocí lze dosáhnout harmonického soužití s okolním světem. Majitel by si měl před koupí zvířete přesně promyslet, jaký typ psa si pořídí a co s ním hodlá podnikat.

Výchova psa

Začíná v rodině a také na veřejnosti, aby si pes vtiskl prostředí, v němž bude trávit svůj život. Na mladého psa je nutno od samého počátku pohlížet jako na „člena rodiny“ a snažit se ho v maximální možné míře zapojovat do každodenního dění. Každý pes si hledá své místo ve smečce a cítí se dobře, když ho nalezne. Toho lze dosáhnout jen důslednou výchovou založenou na důvěře. Ještě dnes často slyšíme některé výcvikáře, jak radí, že pokud pes neposlechne, je třeba na něj křiknout nebo ho udeřit. Tyto metody však jsou zastaralé a nemají žádnou výchovnou hodnotu, naopak výchovu spíše blokuje. Důležité také je, aby pes nebyl přetěžován jen proto, protože majitel zastává názor, že pes se učí stejně rychle jako člověk. Výchova psa vyžaduje hodně trpělivosti a schopnosti vcítit se. Školení na kynologickém cvičišti nebo ve sterilním prostředí má jen omezený význam, protože je často velmi vzdálené praxi.

Účast ve skupině štěňat

Štěněcí školky jsou dobrou možností jak psu zprostředkovat sociální chování jeho soukmenovců, samozřejmě pokud je štěněcí smečka správně sestavena. Ovšem nelze se domnívat, že pes díky tomu bude trvale zaujímat pozitivní postoj ke všem psům. Výzkumy prováděné v letech 2003 až 2005 dokazují, že i když úspěšně absolvuje školku pro štěňata, může se z něj v průběhu dospívání stát rváč.

Agresivní chování

Agresivní chování u psů sice může souviset s nějakou fobií, ale častěji mívá spojitost s charakterovými vlohami k dominanci, například s vlohou k obraně teritoria, se sexuální pudem atd. To jsou vývojové fáze, které se mohou vyvinout až po 6. měsíci života. Když se u psa projeví agresivní chování, člověk by ho za to hned neměl odsuzovat, protože i ono patří k jeho genetickému potenciálu. Majitel psa však musí porozumět projevům citů a reakcím svého psa a naučit se je řídit.

Při začleňování štěněte nebo mladého psa do rodiny bychom se měli od samého počátku snažit psu vštěpovat základní výchovu. Pokud se někdo ujme už dospělého nebo staršího psa, je vhodné vyhledat odbornou pomoc. Převýchova psa je možná až do vysokého věku. Někteří takzvaní odborníci bohužel dodnes mají ve zvyku tvrdit, že staršího psa dejme tomu od tří let věku není možné převychovat. To prokazatelně není pravda. Jednu dobu bylo doporučováno, aby tré-

„Na mladého psa je nutno od počátku pohlížet jako na člena rodiny.“

nink psa probíhal výhradně metodou Soft and Touch. Pod to bych se podepsat nemohl. Soft and Touch trénink je vynikající prostředek jak psu zprostředkovat zvukové povely a naučit ho, aby je poslouchal, v situacích se silnými rušivými podněty však ztrácí účinnost a pes zpravidla poslouchá jen nespolehlivě. Ne nadarmo prosazují zastánci této metody trénink na místech bez výrazných rušivých podnětů nebo doporučují psa dlouhodobě, někdy celé roky, trénovat jen na dlouhém vodítku.

Soft and Touch není vhodnou cestou jak psu ozřejmit, že musí poslouchat i za silných rušivých podnětů. Většinou bývají intenzivní vnější podněty silnější než vnitřní podněty cvičitele. Z toho důvodu by měli psi trenéři majitelům psů vysvětlovat, jak cvičení, která si jejich psi osvojili při tréninku Soft and Touch, prosazovat v praxi, aby jim bylo jasné, že zkrátka musí poslouchat a to i za silných rušivých vlivů. K tomu může dojít například tím,

že psa striktně zastavíme, nebo tím, že zvládne cvik „Ke mně!“

Důležité také je, aby pes byl podnětům, na které výrazně reaguje, vystavován často a kontrolovaně. Tím se intenzita dráždivého podnětu pro psa zmenšuje a je pro něj lehčí poslechnout. Mnoho výcvikových pomůcek je nutno používat velmi diferencovaně a přirozeně s ohledem na situaci.

Pro mě je mimořádně důležité majitelům psů ukázat, v čem spočívají jejich chyby při vedení psa, a předvést jim, co je pro psa a pro soužití s ním důležité. Vždyť pes často dělá špatně jen to, co ho jeho majitel z neznalosti špatně naučil nebo co pochopil sám pod vlivem negativních klíčových podnětů. Psi mají velmi rozdílné dědičné vlohy. Někteří jsou relativně snadno ovladatelní a podřídiví, s jinými je vzhledem k jejich silným charakterovým vlastnostem pořízení těžší, zase jiní jsou hyperaktivní a nejrůznější sportovní aktivity (například agility) je v jejich hyperaktivitě ještě posilují. V zásadě je na zodpovědnosti každého majitele, aby svého psa naučil správnému chování. Převládající mínění, že některá plemena jako například afgánský chrt, husky nebo pas-tevečtí psi nejsou vychovatelní, není pravdivé. Jen vzhledem k typickým charakterovým vlastnostem těchto plemen je stupeň obtížnosti při jejich výchově vyšší. Úspěšnost různých výchovných kursů pro psy vždy souvisí se znalostmi trenéra, jeho schopností vcítit se do psa a také s tím, do jaké míry je schopen to všechno předat majitelům psů. *Theodore Hesslin*

Na světě neexistují nevychovatelní psi ani plemena

